

AI Buruzko Adierazpena

Aro bakoitzean, artea tresna berriek zeharkatu dute, susmoa piztuz. Historia errepikakorra da: aurrerapen bakoitza mehatxu gisa hartu izan da, gainbeheraren seinale gisa, benetakotasunaren galeratzat. Eta hala ere, guztiak amaitu dute artearen tradizioan txertatuta; ez ordezeko gisa, baizik eta posiblearen luzapen gisa.

Margolaritzak argazkigintza mekanikoki arimarik gabea zela pentsatu zuen. Argazkigintza digitala agertu zenean, ofizioa eta substantzia kimikoa suntsitzeaz akusatu zuten. Laborategiko eskuzko edizioak edizio digitala "iruzur" eta "engainu" zela salatu zuen. Antzerkiak zinema imitazio huts eta ordainkaitzat hartu zuen, eta zinemak telebistan eta bideoan bere handitasunaren banalizazioa ikusi zuen. Gestoak errepikatu egiten dira: lehenik ukapena, gero egokitzapena, azkenik integrazioa.

Garai zaharretan berrikuntza batek belaunaldiak iraun zitzakeen; XXI. mendeak, ordea, aldaketaren erritmo azeleratua ezartzen du. Lehen lerro oso baten euskarri zena gaur egun urte gutxitan eraldatzen da. Testuinguru honek malgutasun berria eskatzen du: ez da nahikoa teknika bat ikasi eta zaintzea; kontzientzia esna mantentzea beharrezkoa da, etengabeko mutazioetara irekita. Adimen artifiziala ez da salbuespena: dinamika historiko horren azken seinale da, non artea bere hizkuntzak berrasmatzera deitua dagoen, sekula ezagutu gabeko abiaduran.

Adimen artifiziala gaur egun susmo-ziklo berean bizi da. Automatizazioaz akusatzen da, esfortzurik ezaz, homogeneizazioaz. Egilearen figura lausotzen duelakoan dago, sorkuntza kontsumo huts bihurtuz. Baina arazoa ez dago tresnan, baizik eta begiradan.

Nire lana IA-rekin ez da laburbide bat, ezta efektu tekniko bat ere. Jarraikortasuna da: tradizio baten luzapena, non artistak tresna berria hartu eta sinbolo bihurtzen duen. Alkimia zientziaren aurreko laborategia izan zen bezala, gaur egun IA estetika posthumanista baten aurreko laborategia da. Materia ilun gisa erabiltzen dut: forma gabeko lokatz batean, irudiak deitzen ditut, ez irudikatzeko, baizik eta seinalatzeko.

Adimen artifizialak komunikabideen eskala ere eraldatu du. Lehen aurrekontu handien, agentzien, lokalizazioen edo modellen menpe zegoena, gaur egun banakako lanetik eragin daiteke. Irisgarritasun horrek ez du esan nahi erraztasuna; esan nahi du askapena. Artista ez dago gehiago baliabideen faltak mugatua, baina oraindik ere irizpidea zorrotz erabiltzea derrigorrezkoa da. Lehen gutxiren pribilegioa zen hori, gaur egun ardura sortzaile handiago bihurtzen da: eskuragarri dagoena sinbolo bihurtzea.

AI Buruzko Adierazpena

Arriskuak badakit. Lehen, banalizazioa: irudiak iragazkirik edo irizpiderik gabe sortzeko ustezko erraztasuna. Bigarrena, klixeeen errepikapena: ereduak ereduetatik ikasten dute eta jada ikusitakoa berriz ekoizteko joera dute. Hirugarrena, erraztasunaren ilusioa: irudi bat sortzea obra bat sortzearen parekoa dela pentsatzea.

Hori dela eta, nire lana ez da sorkuntzan amaitzen: hor hasten da. Hautaketa, kuradoretza, eskuhartzea, edizioa. Irudi bakoitza iragazi eta ardatz sinboliko bati lotzen zaio: Nigredo, Albedo, Baptême, Metanoia. IA ez da prozesuaren amaiera, baizik eta bere harrobia. Masa kaotikotik sinboloak ateratzen ditut, eta haren lokatzetik liturgiak eraikitzen ditut.

Ez dut "IA artea" egiten. Adimenarekin egiten dut artea, IA beste baliabide bat gehiago erabiliz, kamerak, laborategiak edo pantailak bere garaian izan ziren bezala. Ez dut tresnaren literaltasuna bilatzen, baizik eta atari sinbolikoak irekitzen dituen gaitasuna.

Interesatzen zaidana ez da berria berez, baizik eta berritik iragazten den betierekoa. Nire lanek ez dute teknika ospatzen; ikusgarria sinbolo bihurtzeko aukera ospatzen dute, berehalakoa liturgia bihurtzeko, digitala mito bihurtzeko.

IAk ez du artista ordezkatzeko. Artista bere irizpidearekin aurrez aurre jartzera behartzen du, are gupidagabeago. Askoren eskuetan banalizatzen dena, sinbolo bihurtzeko daiteke sakontasuna bilatzen duenaren eskuetan. Zentzu horretan, ez dut IA defendatzen: erabiltzen dut. Eta erabiliz, ni baino lehen hasi eta ni baino geroago jarraituko duen genealogia luzeago batean inskribatzen dut.

Artea beti izan da hau: tresnak ikuspegi bihurtzeko gaitasuna. Pigmentutik kamerara, harritik pixelean, alkimia zientziara. Tresna kasualitatezkoa da; irauten duena gizakiaren beharra da: materia esanahian bihurtzea.

Artearen etorkizuna ez da IA onartu edo ukatzean definituko, baizik eta hizkuntza gisa integratzeko gaitasunean. Erronka ez da teknikoa, sinbolikoa baizik: zer egiten da sortzen den horrekin?, zein begiradak ordenatzen du?, zein kontzientziak obra bihurtzen du?

IA ez da patua. Trantsizioa da. Sorkuntzari beti lagundu dion metamorfosi-kate luze batean beste atari bat da. Eta atari orok bezala, erabakia eskatzen du: erraztasunaren azalera geratu, edo sakon sinbolikoan murgildu.

Bigarrena aukeratzen dut.

Ez dut adimen artifizialaren artea egiten; adimenarekin egiten dut artea. Tresna ez da helburua: sinboloak deitzeko erabiltzen dudana lokatza da.